

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 471/2021-46

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Dudíťa a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Idou Cabanovou, advokátkou, Mičinská cesta 35, Banská Bystrica, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 ObdoG 1/2020 z 28. januára 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 ObdoG 1/2020 z 28. januára 2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj základné právo sťažovateľa na rovnosť účastníkov súdneho konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a jeho základné právo na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 ObdoG 1/2020 z 28. januára 2021 **zrušuje a vec vracia** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **576,12 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 22. apríla 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), ako aj základného práva na rovnosť účastníkov súdneho konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1 ObdoG 1/2020 z 28. januára 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

2. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 471/2021 z 21. septembra 2021 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a ďalších príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že Okresný súd Dolný Kubín (ďalej len „okresný súd“) uznesením č. k. 2 Cb 19/2010 zo 16. septembra 2020 rozhodol, že v konaní pokračuje so sťažovateľom ako s právnym nástupcom pôvodného žalobcu, keďže v priebehu súdneho konania došlo k zániku pôvodného žalobcu, ktorým bola obchodná spoločnosť REKOSTAVEX, s. r. o. (ďalej len „pôvodný žalobca“). Pôvodný žalobca zanikol výmazom z obchodného registra na základe uznesenia Okresného súdu Žilina č. k. 26 CbR 192/2015 z 3. augusta 2016, ktorým bol pôvodný žalobca zrušený bez likvidácie. Pôvodný žalobca svoju pohľadávku postúpil 25. februára 2011 sťažovateľovi. Proti uzneseniu okresného súdu nebolo prípustné odvolanie a toto nadobudlo právoplatnosť.

4. Proti uzneseniu okresného súdu o pokračovaní v konaní so sťažovateľom podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) dovolanie podľa § 458 a nasl. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a navrhol dovolaním napadnuté uznesenie zrušiť. Na základe dovolania generálneho prokurátora najvyšší súd napadnutým uznesením zmenil uznesenie okresného súdu a návrh sťažovateľa na pripustenie zmeny strany sporu na strane žalobcu zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že dovolanie generálneho prokurátora z 10. decembra 2020 bolo právnej zástupkyňi sťažovateľa doručované až 9. februára 2021, teda až po rozhodnutí najvyššieho súdu o dovolaní generálneho prokurátora, a sťažovateľ o podaní mimoriadneho opravného prostriedku nemal nijakú vedomosť a nemohol sa k nemu ani len vyjadriť.

6. Z už uvedeného sťažovateľ vyvodzuje, že boli porušené jeho práva uvedené v bode 1 odôvodnenia tohto nálezu.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

7. K prijatej ústavnej sťažnosti sa na výzvu ústavného súdu vyjadril najvyšší súd, ktorý vo svojom vyjadrení č. k. KP 3/2021-462 z 2. novembra 2021 uvádza, že „*dovolanie generálneho prokurátora bolo sťažovateľovi doručené neskôr, ale podľa názoru dovolacieho súdu tým nebola porušená zásada kontradiktórnosti, nakoľko v dovolaní uvedená právna argumentácia nebol nová. ale bola už predmetom skorších podaní strán sporu, ako aj samotného sťažovateľa.*“. Ďalšia argumentácia najvyššieho súdu súvisí s predmetom dovolacieho konania.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

8. Zúčastnená osoba vo vyjadrení z 18. novembra 2021 k námietke sťažovateľa o odňatí možnosti vyjadriť sa k dovolaniu generálneho prokurátora uvádza, že „... *sťažovateľ relevantným spôsobom nepreukázal svoje tvrdenia ohľadom neskorého doručenia tohto dovolania.*“. Ďalšia argumentácia zúčastnenej osoby sa týka len merita veci.

III.3. Replika sťažovateľa:

9. Sťažovateľ vo svojej replike predovšetkým uvádza, že najvyšší súd mal zákonnú povinnosť v zmysle § 463 CSP doručiť mu dovolanie generálneho prokurátora na vyjadrenie. Pokiaľ ide o argumentáciu použitú najvyšším súdom v napadnutom uznesení, sťažovateľ konštatuje, že najvyšší súd „*nepoužil žiadnu argumentáciu navrhovateľa v danej veci ani nešpecifikoval z ktorých predchádzajúcich podaní vychádzal.*“. Ďalšia argumentácia sťažovateľa sa týka merita veci.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením ním označených práv sa týka odňatia mu možnosti konať pred súdom tým, že o podanom dovolaní generálneho prokurátora pred rozhodnutím najvyššieho súdu nemal nijakú vedomosť, a tým ani možnosť sa k nemu vyjadriť. Ďalšia argumentačná rovina sa týka porušenia práv sťažovateľa tým, že najvyšší súd nesprávne vyhodnotil otázku nemožnosti sťažovateľovho vstupu do konania vedeného na okresnom súde.

11. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach

a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

12. Ústavný súd sa v prvom rade, ako už v uznesení o prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie signalizoval, zaoberal posúdením procesného postupu najvyššieho súdu, keď včas nedoručil dovolanie generálneho prokurátora sťažovateľovi, z pohľadu zachovania reálnej možnosti sťažovateľa vyjadriť sa k tomuto mimoriadnemu opravnému prostriedku a v tomto smere najmä posúdením, či napadnutým uznesením najvyššieho súdu nedošlo k takému zásahu do práv sťažovateľa, ktorý by mal ústavnoprávny význam.

13. Zo skutkových zistení ústavného súdu vyplynulo, že dovolanie generálneho prokurátora bolo právnej zástupkyňi sťažovateľa doručené 15. februára 2021, teda nepochybne po rozhodnutí najvyššieho súdu napadnutým uznesením. Uvedenú skutočnosť potvrdzuje vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti aj najvyšší súd.

14. Je nepochybné, že o vstupe sťažovateľa do konania na miesto žalobcu bolo právoplatne rozhodnuté okresným súdom. Dovolanie generálneho prokurátora upravené v § 458 a nasl. CSP je mimoriadnym opravným prostriedkom. Navyše, ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemá „v rukách“ samotná strana sporu. Vyhovením mimoriadnemu opravnému prostriedku zo strany najvyššieho súdu dochádza k zásahu do právoplatnosti súdnych rozhodnutí a do právnej istoty strán konania.

15. Rovnako je nepochybné, že v dôsledku napadnutého uznesenia došlo k stavu, keď sťažovateľ nie je stranou sporu, v ktorom je uplatňovaný nárok na úhradu pohľadávky, ktorá bola postúpená na sťažovateľa a ktorú si sťažovateľ zrejme vzhľadom na premlčanie nemôže úspešne uplatniť v novom konaní. Z pohľadu sťažovateľa a jeho práv ide teda o zásadné rozhodnutie (či sťažovateľ bude alebo nebude v konaní pokračovať ako žalobca, teda či bude alebo nebude stranou sporu).

16. Rozhodovanie o akomkoľvek mimoriadnom opravnom prostriedku je podľa ústavného súdu takým závažným rozhodovaním, ktoré môže zásadným spôsobom vstúpiť a ovplyvniť právoplatne posúdené vzťahy sporových strán, takže je celkom nevyhnutné, aby každá zo sporových strán o tomto konaní bola včas upovedomená a mala možnosť sa k nemu vyjadriť a zaujať svoje stanovisko. Je neprijateľné, aby najvyšší súd o dovolaní generálneho prokurátora rozhodol bez toho, aby dal sťažovateľovi možnosť uviesť protiargumentáciu, ktorou by sťažovateľ oponoval argumentom generálneho prokurátora uvedeným v dovolaní, a tak dal sťažovateľovi reálnu možnosť ovplyvniť výsledok rozhodovania najvyššieho súdu o mimoriadnom opravnom prostriedku. Z týchto dôvodov dospel ústavný súd k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva sťažovateľa na rovnosť účastníkov súdneho konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

17. Sťažovateľ namieta aj porušenie základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, a to práve v spojitosti

s namietaným porušením svojich práv podľa ústavy a dohovoru uvedených v bode 16 tohto nálezu. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade došlo k porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, došlo aj k porušeniu týchto sťažovateľom označených práv hmotného charakteru (bod 1 výroku nálezu).

18. V dôsledku vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľa uznesením najvyššieho súdu ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie [bod 2 výroku tohto nálezu – § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde].

19. Vzhľadom na vyhovenie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd ďalšou argumentáciou sťažovateľa nezaoberal.

V.

Trovy konania

20. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania, ktoré mu v súvislosti s jeho právnym zastupovaním vznikli, v celkovej sume 576,12 eur.

21. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

22. Ústavný súd priznal náhradu za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti, podanie vyjadrenia) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky.

23. Tarifná odmena za každý úkon právnej služby vykonaný v roku 2021 [§ 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky] je vo výške 181,17 eur a režijný paušál k tomuto úkonu vo výške 10,87 eur, čo spolu predstavuje sumu 576,12 eur.

24. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

25. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. decembra 2021

Libor Duľa
predseda senátu